

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile neînțelese nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI de AMUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emeric Les-
nor, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru ANȘTI-URGI:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
PENTRU ROMÂNIA și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni
20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 5 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dănuș acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 135.

Brașov, Vineri 20 Iunie (3 Iulie)

1908.

Un nou articol al lui Mocsary.

Cu o sârguință vrednică de-o cauză mai de nădejde, se bate toba în câteva foi române și maghiaroane pentru înființarea unui „partid român cu program moderat“. Advocatului Dr. Emil Babeș, care a devenit cel mai diligent colaborator al „Telegrafului Român“ din Sibiu în toate cele moderate, încep ai face acuma concurență politicienilor dela foile maghiaroane, scrise românește, din Budapesta și Cluj, pe tema, că Românii trebuie să se modereze.

E ușor de zis: moderează-te — dar nu merge așa iute. Mai întâi de toate pentru a te modera trebuie să ai înaintea ochilor exemple vii de cum-pătare și stăruințe liniștite. Dela cine să învățăm însă a ne modera? Nu cumva dela Apponyi, ori dela Andrassy, ori chiar dela erolzii lor din sânul majorității? Unde se urmărește o țintă așa de imposibilă și fatală politică cu atâta încăpăținare pătimase, lovind în dreapta și 'n stânga, fără de cea mai mică cruțare — cum fac acești stâlpi ai maghiarizării; — unde se lucrează c'un egoism și c'un excludivism așa de îndârjit, — acolo, zău, toate le vei găsi, numai loc de culcuș pentru moderatism nu vei afla niciodată.

Dar nu aceasta curioasă goană după fantoma unui partid român moderat este, care ne preocupă astăzi, ci, ceea ce ne face să atingem această temă este un nou articol ce'l publică bătrânul aderent al împăciuirii cu naționalitățile Ludovic Mocsary în „Egyetertes“ și al căruia cuprins ni-l indică titlul său cu trei cuvinte: „Articolii cei mai noi ai lui Babeș“.

Mocsary a căpătat cunoștință despre ciclul de articoli, ce l'a publicat de curând Dr. E. B. (Emil Babeș-Argus) în numita foie „în preajma reformei electorale“. Mocsary, ca om consecvent ce este, rămâne pe lângă părerea ce și-a dat-o despre

programul desfășurat de E. B. în (broșura sa sub pseudonimul Argus) privitor la împăciuirea dintre Români și Maghiari pe baza legii de naționalitate dela 1868. Și aceasta din simpla cauză că acelaș este și idealul său propriu. Dela Mocsary, ca Maghiar nu se poate aștepta mai mult. De câteva decenii el stăruie mereu în direcția aceasta zicând: să facem ca legea ce am adus-o la 1868 să nu fie numai pe hârtie, ci s'o ducem în îndeplinire cu cinste și cu omenie, concedând naționalităților tot ce numai se poate pe baza ei.

Mocsary convins, că aceasta e singura politică mântuitoare pentru Unguri și Ungaria, urmărește cu cea mai încordată atențiune tot ce poate după părerea lui să sprijinească nobila lui nuzință. Fiindcă crede că propaganda ce o face Dr. Emil Babeș are o bază serioasă, își dă toată silința de a o sprijini în fața opiniunii publice maghiare.

Și în articolul, despre care vorbim, Mocsary se silește a se folosi de toate, doar va câștiga cel puțin o parte din cetitorii lui „Egyetertes“ pentru ideea de împăciuire.

Critică pe Apponyi — despre care zice, că în faptele lui a întrecut deja pe ultra-șovinistul baron Banffy — fiindcă într-o vorbire a sa mai nouă s'a jăluit, că „cestiunea naționalităților prea se îndeasă pe primul plan“. Critică și pe Racos, fiindcă a zis „prea ne ocupăm mult cu cestiunea naționalităților“. Și totuși — esclamează Mocsary — toată politica noastră nu se învârtește decât în jurul cestiunii naționalităților!

Arată cuprinsul articolelor lui Babeș din „Telegr. Român“. Găsește plausibil ceea ce spune Babeș despre rolul politice de naționalitate a curții din incidentul reformei electorale. E plausibil că curtea are destul cu nemijlocita ei controlare a mișcării naționalităților din Austria și nu mai dorește să aibă și grija naționalități-

lor din Ungarin. Dar — zice Ludovic Mocsary — nu e sigur că se va și întâmpla așa. „Cine știe dacă n'a succes cunoscuților amici ai națiunii maghiare să capeteze pe Dominitor, că acum e cea mai bună ocaziune, ca pe cale pacinică, cu mijloace constituționale și între aplauzele Björnsonilor din afară să se rătuiască odată definitiv cu rassa maghiară în care nu poți să aibi incredere. Sunt în privința aceasta unele împrejurări suspecte. Vom vedea în curând ce va fi când va sosi ominoasa sesiune de toamnă!“

Revenind asupra cuprinsului articolului mai noui ai lui Babeș zice, că ceea-ce se spune în ei e spus pentru conaționalii români, dar merită toată atențiunea și din partea Maghiarilor cu atât mai vârtos cu cât începutul de împăciuire ar trebui să-l facă Maghiarii, nu însă să se ascundă dinaintea gravei cestiuni. „Cât pentru Babeș se poate zice ceea-ce a zis Zrinyi poetul despre fratele său Petru: „Viteazul meu frate, fie ca Maghiar, fie ca Croat, iubește egal ambele sale patrii“.

Așa scrie Mocsary. Și ca să mai miște puțin pe conaționalii săi și să-i deștepte, incheie cu cuvintele:

„Cu cât mai lămurit demonstrează Babeș Românilor, că zadarnic e toată speranța lor în politica Curtii, cu atât mai plausibil poate deveni în cercuri largi un raționament ca acesta: dela Austria n'avem ce aștepta; ceea ce putem aștepta dela Maghiari, vedem: așadar, nu e alt modru, nu poate fi alt program decât Daco-România. — Numai nouă înșine vom avea să mulțumim dacă naționalitățile își vor îndrepta sentimentele lor turburate spre absurditățile unei porniri de *Acheronta movebo*.“

La cele de mai sus nu mai e de lipsă să adăugăm nimic.

Conferința clubului naționalist român dietal.

»Agenția ungară« a trimis ziarelor din străinătate următorul comunicat oficial cu privire la conferința de eri a clubului naționalist român dietal:

Clubul parlamentar național român a ținut azi, sub presidenția dlui Theodor Mihali, ultima conferință înainte vacanțelor. Conferința s'a ocupat de cestiunile curente și obiectul consfătuirii l'a format situația politică.

S'a constatat cu acest prilej că domnește *perfecta înțelegere între membrii partidului*, atât în ce privește judecarea situației politice cât și asupra scopului politic al partidului și asupra alegerei mijloacelor de luptă. Conferința menține programul naționalist, hotărând a lupta înainte pentru el. *Știrile contrare publicate prin ziare nu corespond adevărului*. În situația grea, în care a fost adus de necesitatea de a introduce votul universal, guvernul ungar caută aliați și în rândurile popoarelor nemaghiare. Suntem siguri însă, că aceste străduințe vor cădea în fața solidarității și conștiinței acestor popoare. Succesul de până acum al partidului, dovedește foarte bine că a fost prematură străduința cercurilor apropiate guvernului de a răspândi în opinia publică *zvonuri cu privire la crearea unui nou partid românesc*. Cu asemenea zvonuri neintemeiate încearcă guvernul să inducă în eroare naționalitățile.

Conferința a hotărât apoi o serie de meetinguri în interesul votului universal, cu a căror pregătire a fost însărcinat un comitet. În cele din urmă, conferința a stabilit ordinea discursurilor de propagandă ale deputaților partidului, cari vor începe abia în August.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Amintiri din copilărie.

De Leon Tolstoi.

În clasă.

Carol Ivanici era foarte rău dispus. Aceasta se putea vedea după fața lui încrețită, după chipul furios în care își încheia halatul și trase o dungă groasă cu unghia pe cartea cu dialoguri germane ca să arate până unde trebuie să mergem. Volodia își învăța destul de bine lecția; eu însă eram prea tulburat ca să pot lucra. Mă uitam în carte; dar lacrimile cari îmi umezeau ochii la ideea despărțirii, mă împedecau în cotit. Sosi vremea să-mi spun lecția lui Carol Ivanici, care își închise ochii ca să asculte (asta era semn rău). Când ajunsei acolo, unde unul întrebă: »De unde vii?« și celălalt răspunde: »Viu dela cafeana, îmi fu peste patință să-mi mai stăpănesc lacrimile și suspinele mă împedecară să zic mai departe: »Ai cetit gazeta?« A trebuit să-mi scriu pagina obișnuită. Lacrimile făcură pe hârtie niște pete, pare c'aș fi scris cu apă pe hârtie sugătoare.

Carol Ivanici se infuria, pretinse că asta-i încăpăținare, »o comedie de păpuși«

(asta era expresia lui favorită), mă puse în genunchi, mă amenință cu linia și pretindea să-i cer iertare când eu nu eram în stare să pronunț o singură vorbă de năvala lacrimilor. În cele din urmă văzându-și pe semne nedreptatea, se duse în odaia Koliei, trântind ușa în urmă.

Din clasă, noi le auziam convorbirea.
— Ai auzit, Kolia, că copiii pleacă la Moscova?
— De sigur, am auzit.

Kolia voia să se scoale de bună seamă, căci Carol Ivanici îi zise: »Stai jos, Kolia, și veni să închidă ușa care se deschise. Imi părăsi-i locul și mă dusei să ascult la ușă.

— Zadarnic aduci lumii servicii, începu Carol Ivanici pătruns de cele ce spune, zadarnic le ești devotat; hotărât: nu trebuie să te aștepti la recunoștință; nu-i așa Kolia?

Kolia ședea lângă fereastră și cosea la o cismă. El dădu din cap în semn de afirmare.

— Sunt acuma doisprezece ani de când sunt în casa asta, urmă Carol Ivanici, și o pot spune înaintea lui Dumnezeu, (Kolia, își ridică ochii și își întinse tabacherea spre tavan), mi-au fost mai dragi și am pus mai multă răvnă pentru ei decât ași fi putut să pun pentru proprii mei

copii. Îți aduci aminte Kolia, când Volodia a fost prinsă de friguri? Am stat nouă zile la căpătâiul său, fără să închid ochii. Da, atunci eram Carol Ivanici cel bun, Carol Ivanici cel scump; era nevoie de mine. Acum (zâmbi ironic) copiii s'au făcut mari: e vremea că se lucreze serios. Atunci aici, ei nu învață nimic, Kolia?

— Cum să învețe mai mult, ba zău? zise Kolia lăsând din mână sula și trecând cu amândouă mâinile peste fir.

— Da, acuma când nu mai au nevoie de mine, mă dau pe ușă afară. Ce s'au făcut făgăduielele? și recunoștința? Am un adânc respect, și o mare afecțiune pentru Natalia Nicolaievna (își duse mâna la inimă); dar, Kolia, ce-i ea aici? Ea nu hotărăște nimic în casa asta, iată adevărul. (Zicând vorbele acestea, el aruncă pe jos rămășițele de piele cu un gest expresiv). Știu eu cine mi-a jucat farsa asta și pentru ce am ajuns de prisos: fiindcă nu sunt un lingșitor și fiindcă nu zic *amin* la toate, ca *anumite persoane*. Obicnuiesc (își ia un aer de sârbătoare) să spun totdeauna adevărul, și în fața ori-cui. Dumnezeu să-i ierte! Nu fiindcă nu mă vor mai avea pe mine se vor îmbogăți ei, iar eu, slavă Domnului, voi putea ori când să-mi câștig bucata de pâine; nu-i așa Kolia?

Kolia își ridică capul și căută la Ca-

rol Ivanici, ca spre a se asigura oare-cum dacă în adevăr va putea găsi o bucată de pâine; dar nu răspunde nimic.

Carol Ivanici vorbi multă vreme în tonul acesta. El povesti cu cât i s'au apreciat mai mult serviciile la un general la care fusese înainte de a veni la noi..., vorbi apoi de Saxa, de părinții săi, de pretinul său croitorul, etc. etc.

Mă mâhnia năcazul lui și îmi venia greu să văd, că tata și Carol Ivanici, pe cari îi iubiam aproape tot atât pe unul ca pe celălalt, nu se înțelegeau. Mă întorsei în colțul meu, mă așezai pe călcăie și prinseii a gândi la mijloacele prin cari i-ași putea împăca.

Intrând în clasă, Carol Ivanici îmi zise să mă scol și să-mi pregătesc caietul de dictat. Când totul fu gata, se așeză maiestros în fotoliul său și, cu un glas care părea că iese dintr'un adânc, îmi dictă ceea ce urmează:

— *Din-tre toate pă-ca-te-le cel mai u-rît e-ste...* Ai ajuns aici?

Se opri, trase lung o porție de tabac și reluă cu energie îndoită:

— *Cel mai u-rît e-ste In-gra-ti-tu-dî-ne-a*. Cu I mare.

Crezând că are să continue, mă uitam la el.

La tipografia și librăria A. Mureșianu se află de vânzare următoarele:
Cărți literare apărute din ediția „Minerva, București.”

- N. Petra-Petrescu. *Ilie Marin*, istori-ră pentru tinerime, localizată după nemțește. 193 pag. . Prețul cor. 1.50
- Vasilie Pop. „Domnița Viorica” roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani) 20
- M. Salodeanu. „Floarea Oflită”, roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani) 20
- Stefan Iosif. „Credințe.” Poezii a cor. 1.50
- Em. Gârleanu-Emilgar. „Batrânii”, schițe din viața boerilor moldoveni 1.50
- Fugeniou Bourceanul. „Povestiri din copilărie”. Prețul a . . . cor. 1.50
- Vasilie C. Osvadă. „Băncile populare din România” cu un adau informativ. Prețul 1 cor (plus 5 b. porto) 1.05
- Ion Manolache-Holda. *Fete, portrete schițe și nuvele*, ediție I. 316 pag. Prețul Lei 1.50

- Il. Chendi. „Fragmente”. Un sir de interesante articole (informațiuni literare), și sunt o continuare a volumelor „Preludii” și „Foileton” scrii Vasilie C. Osvadă. „Legea Tovărășilor”. Prețul — 60 cor. (plus porto 5 b.). . . . . —55
  - N. N. Beldiceanu. „Chipuri dela Mahala” Conține 306 pag. Prețul cor., 1.50 se. 246 pag. Prețul . . . . . Lei 2.50
  - M. Eminescu. *Poesii postume*, ediție nouă, 263 pag. cu note. Prețul c. 1.50
- Diverse.**
- Scriitori, cetitori și crit ci de N. Rădulescu-Niger 50 b. plus 5 b. porto.
  - Lira Sionului seu cântarea srbătorilor de Aron Boca Velcheanu 50 b. plus 10 b. porto.
  - Bocete adică Cântări la morți, adunate de I. Pop-Releamul. Prețul 90 banf. (+ 10 b. p.)
  - Umbre și lumini poezii de Em. Părcăanu, cor. 2.50 (porto 20 b.)

- Cu vârful penei, scrieri satirico-humoristice de Antoniu Pop 1 Cor. plus 10 b. porto.
- Arion seu carte de cântece diverse pentru toți și pentru toate de I. Dariu — 40.
- „Elemente din Constituția Patriei seu Drepturile și datorințele cetățenești”. de Goldis — 40.
- Bucătăreasa națională, carte de bucate escelentă și ușor de înțeleș scrisă de Hințescu după bucătăria română, francesă, germană și maghiară. Prețul 1 cor. 60 banf plus 30 banf porto.
- Asupra situațiunei, articoli și foisore de Ion A. Lăpedat. Preț. 40 b. pl. 10 b. porto)
- Influnța francesă în România de A. Xenopol profesor la universitatea din Iași. Cu 50 b. + 5 b. porto.
- Teoria dramei cu un tractat intro-

ductiv despre frumos și artă de prof. Dr. Iosif Blaga. Prețul corone 3.60 (plus 30 b. porto)

„Despre cel dintăiu ajutor la vătămări ale ochilor” de Dr. Ioan Popp, medic colonel. și r. Acastă broșură conține pe 86 pagii sfaturile cele mai bune, cum se se procedă și ce măsuri grabnice se se ia în casurile de vătămări ale ochilor, o cărticică, care n'ar trebui să lipsescă din nici o familie.

Cântul în școła poporală de Iuliu Pop, învțător în Năsăud. Teoria, praxă și cântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

Amintiri din Grecia de Teodor B. de; prețul cor. 1.20 (plus 10 b. porto).

BĂILE DE SĂNATATE BUZIAȘ

Stațiune de cale ferată poște și telegraf.
 Dela gara de vest din Pesta Vagon accelerat direct sezonul dela 15 Maiu—15 Sept.
Băi speciale pentru boale de inimă,
 pentru boale femești, suferințe de beșică și rinichi, piatră în beșică, catar de intestne și stomac, contra limfatecismului, gălbănării, anemiei, scrotute, contra slăbiciunii generale și contra de boale cronice la femei. Ivoare radioactive cu acid carbonic, sare și fer.

Prospect trimite la dorință: Direcțiunea băilor.
STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC
AL BĂILOR MUSCHONG BUZIAȘ.
 liferează prompt ori-ce cantitate de acid carbonic curat, natural. Nu face parte din cartel.

Să nu se confunde cu acid carbonic preparat artificial și puțin spornic

==== Serviciu prompt și constiențios. ====
 Adresa telegrafică: **MUSCHONG BUZIAȘ FÜRDO.**
 Interurban telefon: Nr. 18. Interurban telefon: Nr. 18

NOUL OTEL

„CONTINENTAL”

proprietatea domnului Petru Popovici, situat în strada Castelului, Brașov,

s'a deschis.

Cel mai elegant otel din Brașov.

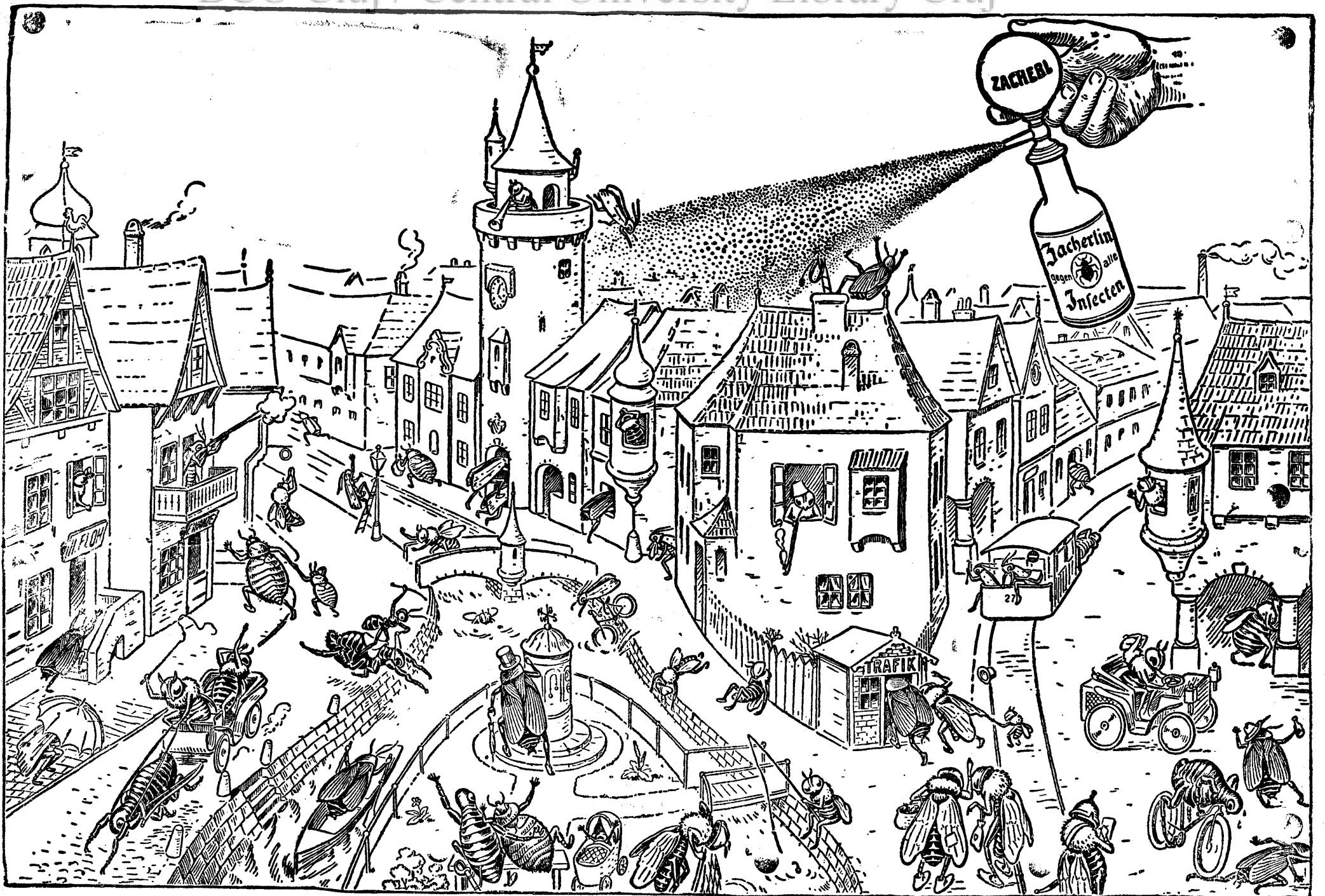
Patruzeci odăi.

Lumină electrică.

Băi și grădină la dispoziție.

Otelul este arangiat **cu cel mai elegant și modern confort** și e situat în centrul orașului, aproape de teatru și de aleele orașului.

167,22—10.

Oonorabilul comerciant ține de a vinde mușterilor săi „ZACHERLIN” cerut de ei, care are efect incomparabil de bun, și nu un alt surogat.
 Din nefericire mai există și alți comercianți!

De aceea avert-săm pe amicii veritabilului „Zacherlin” de a băga bine de seamă, să nu li se vază sticle cu Zacherlin bine imitate. ei să observe ca numele „Zacherlin” să fie pus pe ele.